

**Sociologický průzkum
problematiky kultury v Ostravě**

Obyvatelé

Výsledky empirického šetření
provedeného v březnu 2008

Praha, květen 2008

OBSAH

1. Úvodní informace.....	2
1.1. Cíle.....	2
1.2. Předmět šetření.....	2
1.3. Klíčové otázky	2
1.4. Konstrukce výběrového souboru	3
1.5. Metoda a průběh sběru dat	5
1.6. Struktura výběrového souboru	6
2. Závěry	10
3. Výsledky analýzy	17
3.1. Sociální integrace	17
3.2. Trávení volného času	26
3.3. Hodnocení nabídky	38
3.4. Priority	53
3.5. Bariéry.....	95
3.6. Informovanost	104
3.7. Sociokulturní potenciál	131
4. Přílohy.....	140
4.1. Příloha 1: Výpis odpovědí na otevřené otázky	141
4.2. Příloha 2: Dotazník	149

1. Úvodní informace

Cíle

Tento materiál přináší základní výsledky empirického šetření reprezentativního vzorku ostravské populace nad 15 let, které provedla katedra teorie kultury (kulturologie) Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v březnu 2008.

Empirické šetření bylo provedeno jako součást výzkumu problematiky kultury v Ostravě. Jeho cílem bylo získat spolehlivé empirické údaje pro analýzu problematiky zájmů a potřeb obyvatel v oblasti kultury a volného času.

Předmět šetření

Předmětem šetření byly následující problémové okruhy:

- trávení volného času
- potřeby v oblasti kultury a volného času
- spokojenost se stávající infrastrukturou a službami v oblasti kultury a volného času
- priority v rozvoji oblasti kultury a volného času
- motivace k provozování kulturních a volnočasových aktivit
- informovanost o nabídce infrastruktury a služeb v oblasti kultury a volného času
- sociokulturní potenciál, sociální integrace

Klíčové otázky

Jádrem analýzy získaných empirických údajů je hledání odpovědí na následující klíčové otázky, které jsou obsahovou specifikací obecného vymezení problémových okruhů šetření:

- A) Jak tráví různé skupiny obyvatel Ostravy volný čas, jak využívají nabídku infrastruktury a služeb v oblasti kultury a volného času ?
- B) Jaké typy aktivit v oblasti kultury a volného času preferují různé skupiny obyvatel Ostravy?
- C) Jaké faktory ovlivňují aktivity a preference různých skupin obyvatel Ostravy v oblasti kultury a volného času ?
- D) Jak jsou různé skupiny obyvatel Ostravy spokojené se stávající infrastrukturou a službami v oblasti kultury a volného času ?
- E) Jaké mají různé skupiny obyvatel Ostravy požadavky na doplnění nebo zlepšení infrastruktury a služeb v oblasti kultury a volného času ?
- F) Jak jsou různé skupiny obyvatel Ostravy informovány o nabídce infrastruktury a služeb v oblasti kultury a volného času, jaké informační zdroje preferují ?

Konstrukce výběrového souboru

Základní soubor šetření tvořili obyvatelé města, tj. lidé dlouhodobě žijící na území Ostravy, ve věku od 15 let.

Zdrojem údajů pro stanovení velikosti podsouborů za jednotlivé městské obvody byly výsledky Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001. Pro potřeby výzkumu byly menší městské obvody sloučeny do větších celků.

Městský obvod	Počet obyvatel nad 15 let	Podíl na populaci nad 15 let	Stanovený počet respondentů	Podíl na výběrovém souboru
Moravská Ostrava, Přívoz	36 632	13,8%	110	13,8%
Ostrava - Jih	96 254	36,4%	289	36,4%
Poruba	64 679	24,4%	194	24,4%
Slezská Ostrava	16 143	6,1%	48	6%
Vítkovice	5 897	2,2%	18	2,3%
Mariánské Hory a Hulváky, Nová Ves	11 619	4,4%	35	4,4%
Hosťálkovice, Lhotka, Petřkovice	4 480	1,7%	13	1,6%
Hrabová, Nová Bělá, Stará Bělá, Proskovice	7 945	3%	24	3,1%
Krásné Pole, Martinov, Plesná, Pustkovec	4 586	1,7%	14	1,8%
Polanka n. Odrou, Svinov, Třebovice	8 870	3,4%	27	3,4%
Michálkovice, Radvanice a Bartovice	7 561	2,9%	23	2,9%
Celkem	264 666	100,0%	795	100,0%

Výběrový soubor byl konstruován metodou kvótního výběru podle věku, pohlaví a vzdělání zvláště za jednotlivé městské obvody. Zdrojem údajů pro stanovení kvót byly výsledky Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001.

Složení výběrového souboru podle jednotlivých kategorií kvótních znaků¹

Věk	15-19 let	20-24 let	25-39 let	40-59 let	60+ let
Počet	62	76	219	276	168
Podíl	7,7%	9,5%	27,3%	34,4%	20,9%

Pohlaví	Muži	Ženy
Počet	384	418
Podíl	47,9%	52,1%

Vzdělání	Základní	Vyučení	Střední a vyšší	Vysokoškolské
Počet	200	293	224	86
Podíl	24,9%	36,5%	27,9%	10,7%

¹ Při rozpisu kvót pro jednotlivé tazatele byly počty upraveny tak, aby součet kategorií v rámci jednoho kvótního znaku byl 802.

Metoda a průběh sběru dat

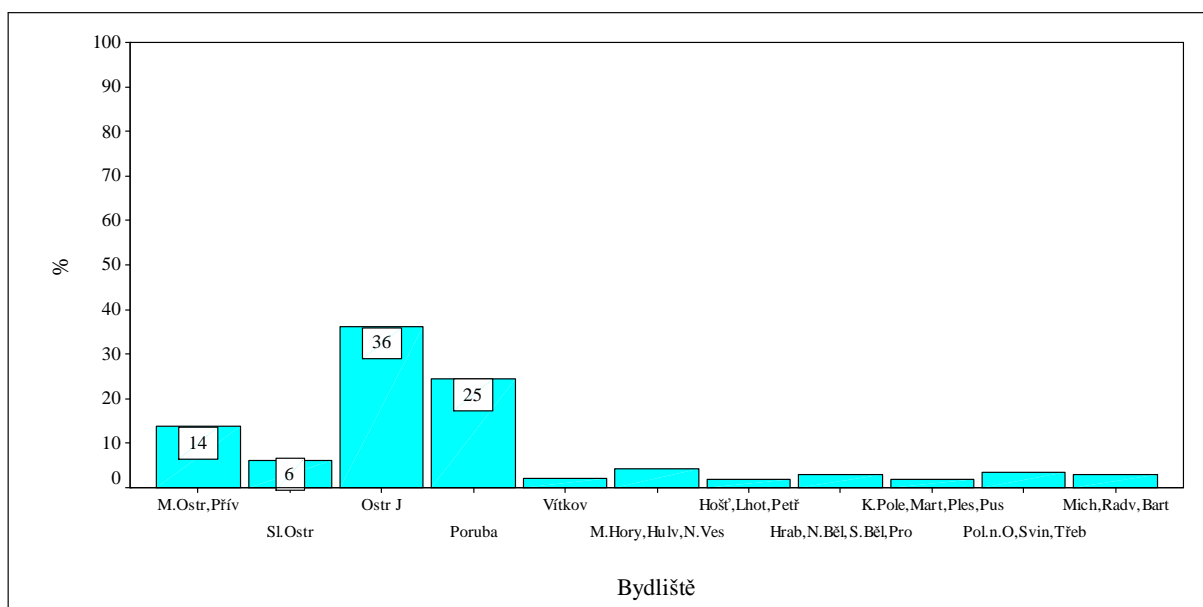
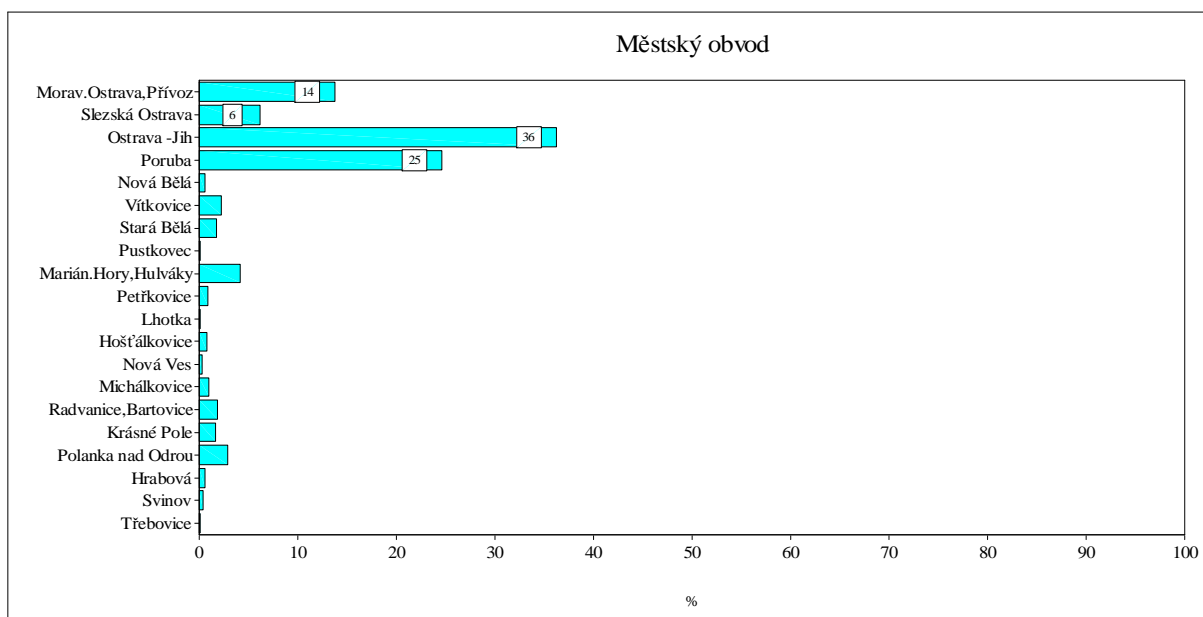
Data byla sbírána technikou řízených standardizovaných rozhovorů, prováděných vyškolenými tazateli. Délka rozhovoru se pohybovala okolo 30 minut.

Rozhovory byly prováděny individuálně, především v domácnostech respondentů, ve výjimečných případech v jiném prostředí zaručujícím nerušený průběh rozhovoru.

Odpovědi zapisovali tazatelé do standardizovaných záznamových formulářů, obsahujících přesné formulace jednotlivých otázek, varianty odpovědí a místo pro zápis odpovědí (viz. Příloha 2).

Šetření se uskutečnilo v době od 3. do 24. března 2008. Proběhlo bez vážnějších problémů a podařilo se získat kvalitní empirický materiál pro zpracování studie.

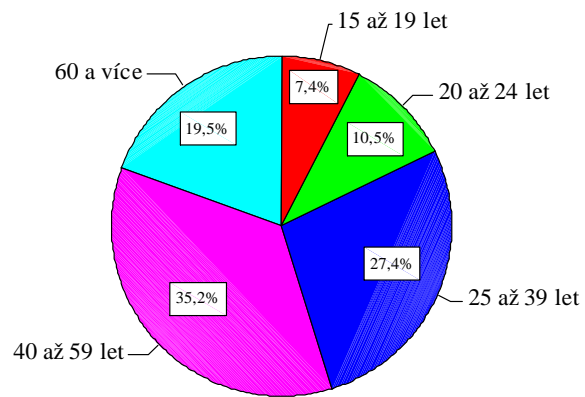
Struktura výběrového souboru

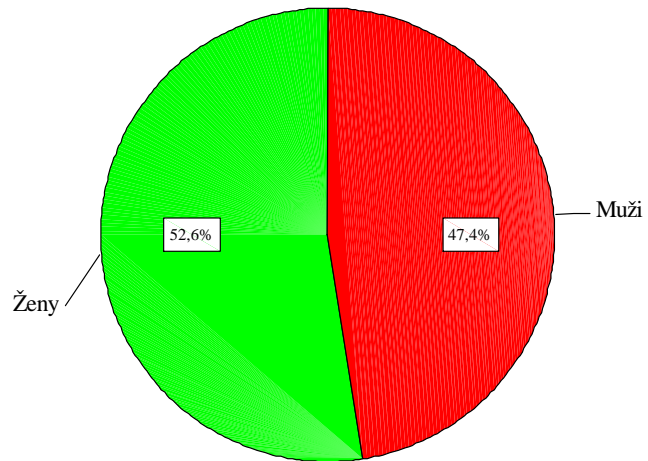
Pro jednotlivé oblasti byly použity následující zkrácené názvy:

Městský obvod	Zkratka
1. Moravská Ostrava, Přívoz	M. Ostr, Př
2. Slezská Ostrava	S. Ostr
3. Ostrava - Jih	Ostr J
4. Poruba	Poruba
5. Vítkovice	Vítkov
6. Mariánské Hory a Hulváky, Nová Ves	M. Hory, Hulv., N. Ves
7. Hošťálkovice, Lhotka, Petřkovice	Hošť., Lhot., Petř
8. Hrabová, Nová Bělá, Stará Bělá, Proskovice	Hrab., N. Běl., S. Běl., Prosk
9. Krásné Pole, Martinov, Plesná, Pustkovec	K. Pole, Mart, Ples, Pustk
10. Polanka nad Odrou, Svinov, Třebovice	Pol n. O., Svin, Třeb
11. Michálkovice, Radvanice a Bartovice	Mich., Radv, Bart

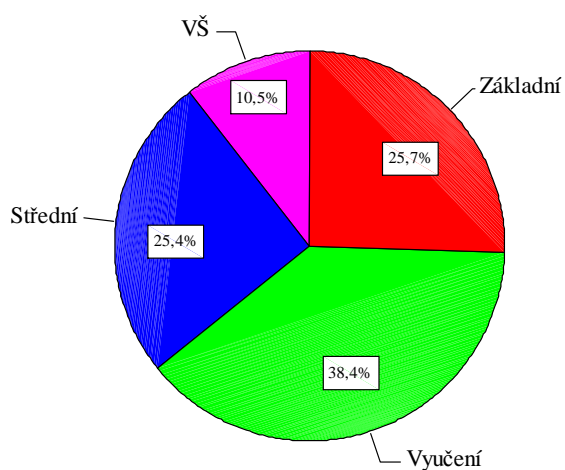
Věk

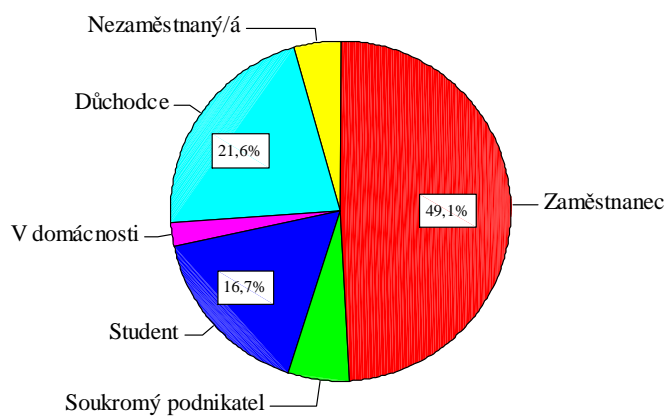
Pohlaví

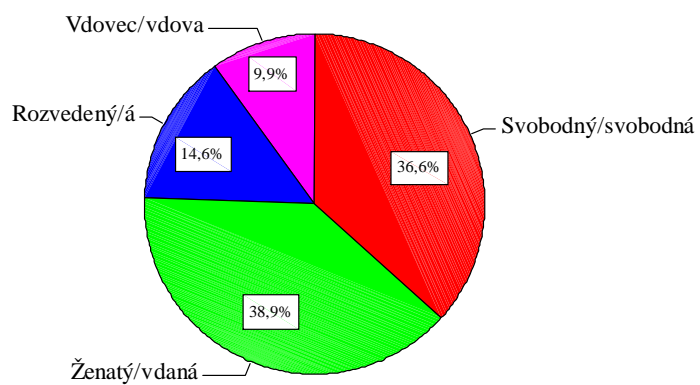
Vzdělání

Ekonomické postavení

Rodinný stav

- Celkový počet provedených a zpracovaných rozhovorů je 802.
- Všechny stanovené kvóty jsou ve výběrovém souboru dodrženy. Struktura výběrového souboru odpovídá ve všech zvolených parametrech struktury základního souboru.
- Pro kontrolu bylo ověřováno, zda složení výběrového souboru odpovídá složení základního souboru i ze dvou dalších důležitých hledisek, které nebyly součástí kvót – ekonomického postavení a rodinného stavu. V obou hlediscích je složení výběrového souboru adekvátní složení souboru základního.

2. Závěry

- Téměř polovina populace je pevně rozhodnuta zůstat v Ostravě natrvalo. Přání setrvat přímo závisí na věku, ale není závislé na výši dosaženého vzdělání. Nejpravděpodobněji se v budoucnu z Ostravy odstěhují studenti a také obyvatelé Moravské Ostravy a Přívozu, nejvíce rozhodnutí zůstat jsou důchodci a také lidé žijící ve Slezské Ostravě.
- Nejvíce lidí (třetina) si svůj domov spojuje se svým domem nebo bytem, kde žije, přičemž tuto možnost uvádějí o něco častěji ženy, lidé starší 60 let, se základním vzděláním a také obyvatelé Poruby. Čtvrtina lidí si spojuje svůj domov s celou Ostravou a přibližně stejný podíl se nejlépe cítí ve své ulici. Nejvíce si spojují svůj domov s celou Ostravou obyvatelé Moravské Ostravy a Přívozu.
- Polovina populace uvedla, že většina jejich přátel či známých žije v celé Ostravě, čtvrtina potom v okolí Ostravy. Pouze zanedbatelná část dotázaných uvedla, že nemá žádné přátele.
- Nejčastěji se obyvatelé Ostravy ve svém volném čase věnují návštěvám příbuzných a známých. Na druhém místě byly uváděny návštěvy restaurací či vináren a dále návštěvy kin a aktivní sport. Nejméně vyhledávají lidé účast na politickém dění, koncerty vážné hudby a činnost v uměleckých souborech. S rostoucím věkem klesá zájem o většinu uvedených aktivit a naopak zájem je vyšší o návštěvu muzeí, galerií a výstav a mírně také koncertů vážné hudby a kostelů. Z městských obvodů, kde žije nejvíce lidí, se odlišují obyvatelé Moravské Ostravy a Přívozu, kteří více než ostatní navštěvují divadla, hudební kluby a koncerty pop music.
- Pop kultury (hudební kluby, koncerty pop music a diskotéky) se nadprůměrně věnují lidé do 24 let, se zvyšujícím se věkem její obliba klesá, dále je upřednostňována především středoškolsky vzdělanými a také studenty. Uměním (výstavy, muzea a galerie, divadla, koncerty vážné hudby a knihovny) se zabývají hlavně lidé ve věku nad 60 let a lidé s vysokoškolským vzděláním. Činnosti v uměleckých souborech a sdruženích se věnují nejvíce studenti a nejmladší lidé ve věku 15 až 19 let, druhou skupinou jsou potom naopak nejstarší obyvatelé nad 60 let věku, respektive důchodci. Sportu (návštěvy sportovních utkání, aktivní, závodní nebo rekreační sport) se nadprůměrně věnují lidé mezi 25 a 39 lety, spíše muži a také soukromníci a vysokoškoláci. Návštěvám příbuzných či známých se věnují všichni obyvatelé Ostravy.
- Téměř polovina populace uvedla jako preferovanou (nejzajímavější) volnočasovou aktivitu návštěvy příbuzných a známých. Častěji jsou také upřednostňovány návštěvy restaurací a vináren, kin a aktivní sportování. Třetina lidí starších 60 let navštěvuje nejraději divadlo, přičemž tato aktivita je oceňovaná, podobně jako aktivní sportování více v přímé závislosti na vzdělání. Nejmladší věková kategorie považuje za nejtatraktivnější návštěvu kin a aktivní sport, který je upřednostňován více muži než ženami a také kategorií soukromých podnikatelů. Návštěvy restaurací a vináren jsou atraktivní pro nezaměstnané a pro ženy v domácnosti.
- Naopak polovina obyvatel Ostravy zařadila mezi neatraktivní (pro ně nejméně zajímavé) aktivity účast v politických sdruženích a občanských iniciativách, necelá třetina potom návštěvu diskoték, koncertů vážné hudby a kostelů. Nezájem o návštěvu diskoték je výraznější s přibývajícím věkem; opačný trend můžeme zaznamenat u návštěv kostelů a účasti na koncertech vážné hudby. Se stoupajícím vzděláním mírně roste nezájem o účast v politických sdruženích a o návštěvy kostelů (největší je ovšem u obou aktivit u středoškoláků) a klesá naopak u koncertů vážné hudby. Hodnocení nezajímavých činností se částečně odvíjí také od ekonomického postavení; pro důchodce spolu se soukromými podnikateli jsou nezajímavé návštěvy diskoték, naopak pro studenty jsou

méně atraktivní návštěvy kostelů a účast na bohoslužbách; politické aktivity jsou nejméně přitažlivé pro ženy v domácnosti.

- S fungováním volnočasových zařízení a institucí jsou obyvatelé Ostravy převážně spokojeni, nejlépe byla hodnocena kina a videokluby, zařízení sloužící sportu a rekreaci a divadla. O žádném z uvedených zařízení se lidé nedomnívají, že by jim v současnosti neposkytovalo to, co by podle jejich představ mělo. Se zvyšujícím se věkem hodnotí lidé fungování muzeí a galerií, výstavních sálů a kostelů lépe. Kina a videokluby, zařízení sloužící sportu a rekreaci a diskotéky považují za lépe fungující lidé ve věku 20 až 29 let. S rostoucí úrovní vzdělání se mírně zlepšuje hodnocení většiny uvedených zařízení.
- Fungování zařízení a institucí zabývajících se uměním (muzea a galerie, výstavní sál, organizátoři koncertů vážné hudby a divadla) hodnotí nejlépe nejstarší věková kategorie, obyvatelé městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz a vysokoškolsky vzdělaní, kteří zároveň (ve srovnání s ostatními vzdělanostními skupinami) považují za lépe fungující všechna zařízení a instituce. Zařízení, která se podílí na kultuře pro mladé (diskotéky, kina a videokluby, zařízení pro sport a rekreaci a umělecké festivaly), jsou přirozeně nejlépe hodnocena mezi mladší věkovou kategorií 20 až 24 let a studenty. Hodnocení institucí poskytujících vzdělávání a informace v kultuře (vzdělávací střediska, infocentra, knihovny a kulturní domy) není závislé na věku a pohlaví. Lépe jsou ovšem hodnocena vysokoškolsky vzdělanými lidmi a studenty. Ženy v domácnosti a nezaměstnaní lépe hodnotí fungování zařízení, které poskytují služby pro děti a základní uměleckou školu. Hodnocení spolků a sdružení, spolu s kostely a modlitebnami, se se vzrůstajícím věkem zlepšuje.
- Třetina populace označila jako nejlépe fungující zařízení, která poskytují prostor pro trávení volného času, divadla, kina a videokluby a čtvrtina potom zařízení pro sport a rekreaci a diskotéky a noční podniky. Divadla jsou kladněji hodnocena lidmi staršími 40 let, ženami a důchodci. Kina a videokluby, diskotéky a zařízení pro sport a rekreaci oceňují především nejmladší lidé, se zvyšujícím se věkem jejich obliba klesá.
- Žádné ze zařízení nebo institucí zaměřených na volný čas nehodnotili obyvatelé Ostravy jako vyloženě nekvalitní, pouze pětina se domnívá, že hůře fungují zařízení pro děti.
- Mezi akce nebo zařízení, jež navštěvují nejraději, lidé nejčastěji zařadili zařízení a akce spojené se sportem (dvě pětiny), šestina navštěvuje nejraději divadla a stejný počet se věnuje společenským akcím jako jsou například plesy a spolkovému životu. Zařízení a akce spojené se sportem uváděli jako nejoblíbenější zejména soukromí podnikatelé, lidé ve věkovém rozmezí 22 až 39 let, muži a obyvatelé Vítkovic, divadla jsou nejoblíbenější především u lidí starších 40 let, u žen, vysokoškoláků a středoškoláků. Účast na společenském a spolkovém životě je více atraktivní pro mladé lidi ve věku 15 až 19 let. Pětina lidí starších 60 let, respektive důchodců, uvedla, že nemá žádná oblíbená zařízení či oblíbené akce.
- K otázce, která kulturní, společenská nebo sportovní zařízení by se v Ostravě měla vybudovat, vylepšit či lépe vybavit se nevyjádřila třetina obyvatel. Nejfrekventovanější konkrétní odpovědí byla zařízení spojená se sportem a rekreací, které uvedla necelá třetina. Prioritní jsou zejména pro muže a také pro nejmladší věkovou kategorii 15 až 19 let, respektive studenty. Skupina lidí starších 60 let se častěji než ostatní domnívá, že změn je třeba v oblasti kultury obecně. Se vzrůstajícím úrovní vzdělání klesá podíl těch, jež neuváděli konkrétní zařízení, která by se v Ostravě měla vybudovat nebo vylepšit.
- Na otázku, jaké společenské, kulturní nebo sportovní akce by se v Ostravě měly pořádat především, téměř dvě pětiny obyvatel neuváděly žádnou konkrétní odpověď. Šestina uvedla akce spojené se sportem a rekreací a o něco méně lidí pořádání festivalů a přehlídek. Konkrétní odpovědi na tuto otázku nejčastěji uváděli studenti, nejméně

(pouze polovina) naopak lidé starší 60 let. Sportovní akce častěji uváděli muži, věková kategorie 20 až 24 let a soukromí podnikatelé. Festivaly a přehlídky jsou prioritou především pro studenty a soukromé podnikatele, vysokoškolsky vzdělané, pro lidi do 39 let a také pro obyvatele městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

- O tom, že by vybraná společenská, kulturní a sportovní zařízení či určité akce měly být podporovány z rozpočtu města, jsou přesvědčeny tři čtvrtiny populace. Nejvíce z nich (dvě pětiny) ovšem neuvedlo žádnou konkrétní akci nebo zařízení. Pětina by podpořila akce a zařízení spojené se sportem a rekreací (více muži a středoškoláci) a stejný podíl lidí uvedl akce či zařízení zaměřené na kulturu obecně.
- Na většinu uvedených investičních záměrů si převládající část obyvatel vytvořila názor. Devět desetin se vyjádřilo k uvažovanému využití průmyslových památek v Ostravě pro kulturní a společenské aktivity a stejný podíl také k výstavbě zábavního parku, čtyři pětiny potom k zamýšlené instalaci výtvarných objektů na veřejných prostranstvích a dvě třetiny ke zřízení městské galerie a k nové koncertní síni. Nejvíce ze všech uvedených investičních záměrů a akcí podporují lidé využití průmyslových památek pro kulturní a společenské aktivity a výstavbu zábavního parku. Naopak nejméně souhlasí se zřízením nové koncertní síně a městské galerie. Se vzrůstajícím věkem klesá podpora výstavby zábavního parku; umění na veřejném prostranství podporují více lidé ve věku 25 až 39 a koncertní síň naopak nejméně lidé ve věku 20 až 39 let. Čím vyšší úroveň vzdělání lidé dosahují, tím více podporují uvedené investiční záměry a akce, s výjimkou výstavby zábavního parku, který naopak nejvíce podporují lidé se základním vzděláním. Soukromí podnikatelé více než ostatní kategorie podle ekonomického postavení podporují zřízení městské galerie i výstavbu nové koncertní síně a společně se ženami v domácnosti také instalaci výtvarných objektů na veřejném prostranství. Nejméně je většina uvedených záměrů podporována mezi nezaměstnanými.
- Polovina populace se domnívá, že z navrhovaných investičních záměrů by se měla uskutečnit zejména výstavba zábavního parku, dvě pětiny jsou potom pro využití průmyslových památek v Ostravě pro kulturní a společenské aktivity. Šestina podporuje instalaci výtvarných objektů na veřejných prostranstvích. Podpora výstavby zábavního parku klesá se zvyšujícím se věkem, využití průmyslových objektů naopak s přibývajícím věkem stoupá. Čím vyšší úroveň vzdělání lidé dosahují, tím častěji souhlasí s využitím průmyslových památek pro kulturní účely a naopak méně podporují realizaci zábavního parku. Jeho výstavba je prioritní především pro nezaměstnané a ženy v domácnosti; podnikatelé spolu s obyvateli Moravské Ostravy, Přívozu a Poruby upřednostňují využití průmyslových objektů.
- Mezi spíše nepodporované investiční záměry dvě pětiny lidí zařadily výstavbu nové koncertní síně a více než třetina nepodporuje zřízení městské galerie. Názory na důležitost, respektive nedůležitost záměrů, částečně souvisí s věkem. Kritičtější jsou v hodnocení užitečnosti nové koncertní síně i zřízení městské galerie mladší skupiny obyvatelstva, které zároveň méně odmítají realizaci zábavního parku. Lidé s vysokoškolským vzděláním více nepodporují zábavní park a méně odmítají výstavbu nové koncertní síně i zřízení městské galerie. Výstavba nové koncertní síně by se nemusela uskutečnit podle více než poloviny žen v domácnosti a téměř poloviny obyvatel Poruby.
- Naprostá většina (přes tři čtvrtiny) obyvatel uvedla, že o projektu EU – Hlavní město kultury dosud neslyšela. Pouze pětina připustila, že o tomto projektu ví, ale nezná podrobnosti. Znalost tohoto projektu se částečně odvíjí od vzdělání, lidé se středoškolským a vysokoškolským vzděláním o něm slyšeli častěji než ostatní. Vyšší povědomí o tomto projektu mají také soukromí podnikatelé.
- Téměř polovina populace nemá dosud vytvořen názor na to, zda by se Ostrava v roce

2015 měla o titul Hlavní město evropské kultury ucházet. Třetina se domnívá, že by se ucházet měla a pětina, že nikoliv. Postoj k tomuto titulu je částečně ovlivněn věkem (největší podporu mu vyjadřují nejstarší lidé a nejmladší naopak nejčastěji nemají názor vytvořen) a vzděláním (podpora stoupá s úrovní dosaženého vzdělání).

- Dále bylo zjišťováno, co by získání titulu Hlavní město evropské kultury Ostravě mohlo přinést. Většinu nabízených variant lidé hodnotí jako potencionální přínos městu. Nejvíce jsou přesvědčeni o nárůstu cestovního ruchu a zviditelnění Ostravy ve světě a dále o možném přílivu financí z evropských fondů a zvýšení počtu kulturních akcí. Starší lidé se častěji než mladší domnívají, že přínosem titulu by mohlo být snížení nezaměstnanosti a také příliv investorů. Čím vyšší úroveň vzdělání lidé dosahují, tím více se domnívají, že většina uvedených variant by mohla být pro Ostravu pozitivním přínosem. Ženy v domácnosti označují více než ostatní kategorie podle ekonomického postavení většinu variant za potencionální přínos, zejména možné rekonstrukce historických i novodobých objektů. Soukromí podnikatelé upozorňují více než ostatní na možný příliv investorů do Ostravy.
- Naprostá většina populace nebyla schopna na otázku po potřebných změnách v kulturní infrastruktuře, které by podpořily úspěšnou kandidaturu Ostravy na Hlavní město evropské kultury, odpovědět. Spektrum odpovědí zbývajících šestiny těch, kteří uvedli konkrétní potřebnou změnu, bylo natolik široké, že jej nebylo možno uspokojivým způsobem klasifikovat a ani sledovat další vliv věku, pohlaví, vzdělání, bydliště i socioekonomického postavení. Více konkrétních odpovědí uvedli lidé ve věku 20 až 24 let, s vyšším vzděláním a studenti.
- Ve svém rodinném rozpočtu se obyvatelé Ostravy snaží nalézt peníze i za cenu, že budou muset ušetřit na něčem jiném, především na vlastní zájmovou aktivitu (koníčky) a aktivní sport a rekreaci. Nejméně peněz rodiny vydávají za zájmovou uměleckou činnost a návštěvy sportovních utkání. Volnočasové aktivity tedy celkově nejsou významným faktorem ve struktuře rodinných výdajů. Ve většině případů klesá ochota utrácet peníze za uvedené aktivity s rostoucím věkem. Výjimkou jsou návštěvy kulturních zařízení a nákup knih a nosičů, za něž jsou ochotni vydávat peníze příslušníci všech věkových skupin v podobné míře. Se zvyšujícím se vzděláním jsou lidé více ochotni utrácet peníze za většinu uvedených kulturních činností, pouze za návštěvy sportovních utkání jsou ochotny utrácet všechny vzdělanostní kategorie v podobné míře. Soukromí podnikatelé utrácí o něco častěji než ostatní za aktivní sportování, studenti za zájmovou činnost mimo umění.
- Rodina čtvrtiny obyvatel vydá běžně za kulturu, sport a volný čas do 650 Kč za měsíc a přibližně stejný podíl potom do 1000 Kč, přičemž výdaje na jednoho člověka činí v téměř polovině rodin 300 Kč, třetina potom na hlavu měsíčně může vydat do 100 Kč na osobu. Nejvíce za kulturu utrácí lidé mladší 29 let, nejspořivější jsou v tomto ohledu starší občané. Výše výdajů na kulturu, sport a volný čas stoupá s úrovní dosaženého vzdělání. Z hlediska ekonomického postavení nejvíce s výdaji na kulturu, sport a volný čas šetří ženy v domácnosti, nezaměstnaní a důchodci.
- Na otevřenou otázku, co nebo kdo nejvíce přispívá rozvoji města v oblasti kultury a volného času, vůbec neodpověděla více než polovina obyvatel. Desetina lidí připisuje zásluhy magistrátu města a přibližně stejný podíl také kulturním a volnočasovým zařízením. Magistrát města je vyzdvihován zejména lidmi staršími 60 let, kulturní a volnočasová zařízení lidmi do 24 let, středoškoláky a vysokoškoláky a obyvateli městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.
- V častějších návštěvách kulturních, společenských či sportovních zařízení nebo akcí obyvatelům Ostravy nic výrazně nebrání. Jako nejčastější důvod neúčasti na akcích nebo v zařízeních lidé uvedli nedostatek volného času a finančních prostředků. Celkově se

necítí být omezováni vnějšími okolnostmi jako je nabídka těchto akcí v Ostravě. Lidé ve věku do 59 let uvádí nedostatek volného času jako překážku častěji než starší občané, pro které je větší bariérou jejich zdravotní stav. Čím vyšší je úroveň dosaženého vzdělání obyvatel, tím více jsou v návštěvě kulturních, společenských a sportovních limitováni časem a naopak méně finančními prostředky. Ženy v domácnosti jsou výrazně častěji omezovány rodinnými povinnostmi a nedostatkem času a peněz. Nedostatek volného času je limitem také pro soukromé podnikatele a finance pro nezaměstnané. Důchodcům častěji brání jejich zdravotní stav.

- Objektivní překážky (zdravotní problémy, nedostatek peněz, špatná dostupnost a částečně také nezáměr) stojí v cestě ke kulturním, společenským a sportovním akcím a zařízením zejména lidem starších 60 let, obyvatelům se základním vzděláním (se zvyšujícím se vzděláním váha těchto překážek klesá), ženám v domácnosti a nezaměstnaným. Čas (nedostatek volného času a rodinné povinnosti) jsou překážkou pro obyvatele mezi 25 a 39 lety, vysokoškoláky a ženy v domácnosti. Nabídka a informace (nevyhovující nabídka v Ostravě, nedostatek informací o nabídce a částečně také špatná dostupnost) jsou problémem pro nejmladší věkovou kategorii 15 až 19 let (váha tohoto typu bariér se zvyšujícím se věkem klesá) a studenty.
- Polovina populace se k otázce, kdo nebo co brání rozvoji města v oblasti kultury a volného času, nevyjádřila nebo neuvedla konkrétní odpověď. Čtvrtina v této souvislosti upozornila na problematiku financování a nedostatek prostředků, desetina potom na výskyt sociálně patologických jevů jako kriminalita, vandalství, ale i určitou míru zkorumpovanosti a převládajícího stereotypu. Téměř desetina lidí ve věku 25 až 39 let se domnívá, že rozvoji Ostravy brání politici. Se vzrůstajícím vzděláním klesá podíl těch, kteří se k této otázce nevyjádřili. Vysokoškoláci také častěji upozorňují na problematiku financování, středoškolsky vzdělaní spolu s obyvateli městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz potom na sociálně patologické jevy. Nezaměstnaní více upozorňují na omezené finanční prostředky.
- Nejvíce lidí (přes dvě pětiny) se cítí být o celkovém dění v Ostravě informováno, ale nikoliv dostatečně. Jen o něco menší podíl se považuje za dostatečně informované. Přibližně desetina obyvatel se cítí být nedostatečně informována, ale nevadí jí to, což v podstatě znamená, že se o dění ve městě nezajímá. O něco méně má přehled o dění nejmladší věkové kategorie; dostatečně informovaných je nejvíce mezi lidmi staršími 60 let. Míra informovanosti se přímo odvíjí od vzdělání, čím vyšší úroveň lidé dosahují, tím více se cítí být informováni. Největší nezáměr o dění v Ostravě deklarují nezaměstnaní; ženy v domácnosti se cítí nejvíce ze všech kategorií podle ekonomického postavení nedostatečně informovány a vadí jim to. Dostatečně informováni se cítí být o dění v Ostravě zejména obyvatelé městských obvodů Slezská Ostrava, Moravská Ostrava a Přívoz; nejméně naopak lidé žijící v obvodě Ostrava Jih.
- Nejlépe informováni se obyvatelé Ostravy cítí být o programu kin a o něco méně o programu divadel a sportovních utkáních. Nejhůře jsou informováni o náboženských akcích a také možnostech činnosti v uměleckých souborech a zájmových sdruženích.
- Informovanost o uvedených zařízeních a akcích v jednotlivých věkových kategoriích odráží především převládající osobní zájmy, tedy starší lidé mají lepší přehled o činnosti divadla a akcích týkajících se vážné hudby, výstav, muzeí a galerií; mladší o programu kina a akcích spojených s populární hudbou, o diskotékách a sportovních příležitostech. Muži mají více informací než ženy o možnostech ke sportování a o sportovních akcích pořádaných v Ostravě. Čím vyšší úroveň vzdělání lidé dosahují, tím lepší mají znalosti o dění ve většině uvedených oblastí.
- O umění a vzdělání (informace o výstavách, muzeích a galeriích, programu divadel, vážné hudbě, knihovnických službách a vzdělávacích akcích) jsou podprůměrně informováni

mladší lidé mezi 15 a 19 lety, lidé se základním vzděláním (s růstem úrovně vzdělání informovanost v této oblasti výrazně stoupá) a nezaměstnaní. Lépe jsou naopak informováni lidé s vysokoškolským vzděláním, soukromí podnikatelé a obyvatelé Moravské Ostravy a Přívozu. O sportu a zábavě (informace o diskotékách a populární hudbě, sportovních utkáních, možnostech ke sportování, programu kin, tanečních zábavách a plesech) jsou lépe informovaní lidé do 39 let, podprůměrně nejstarší lidé. Povědomí o této oblasti rovněž roste s mírou dosaženého vzdělání. O společenských zařízeních a institucích (informace o možnostech činnosti v uměleckých i neuměleckých spolcích a zájmových sdruženích a o náboženských akcích) jsou lépe informováni lidé starší 60 let, vysokoškoláci a ženy v domácnosti.

- Nejčtenějším periodikem v Ostravě je celostátní tisk, častěji je také pravidelně čten Inzertní měsíčník Program a také zpravodaje městských obvodů. Čtenost většiny uvedených tiskovin (s výjimkou Inzertního měsíčníku Program) se zvyšuje s věkem. Více je tedy čtou starší věkové kategorie. Vysokoškolsky vzdělaní lidé čtou pravidelně více než ostatní všechny uvedené tiskoviny s výjimkou Moravskoslezského deníku. Čtenost jednotlivých tiskovin se příliš neodvíjí od ekonomického postavení.
- Jednoznačně nejsledovanějšími médii jsou české celostátní televizní kanály, nejposlouchanější celostátně vysílající rozhlasové stanice a také regionální soukromá rádia. Sledovanost a poslechovost celostátní televize i rozhlasu mírně stoupá se zvyšujícím se věkem. Lidé nad 60 let také výrazně častěji než ostatní poslouchají Český rozhlas Ostrava. Poslechovost soukromých regionálních rádií se se zvyšujícím věkem snižuje. Ženy sledují a poslouchají všechny uvedené stanice a kanály s výjimkou regionálních soukromých rádií více než muži.
- Se zvyšujícím se věkem a také vzděláním obyvatel stoupá čtenost ostravského tisku (Ostravská radnice, zpravodaje městských obvodů, Inzertní měsíčník Program). Nejvíce je čten nejstaršími lidmi a vysokoškolsky vzdělanými. Obliba regionálních elektronických médií (Televizní infokanál Fabex, Regionální televizní stanice NOE a RTA, Český rozhlas Ostrava) opět stoupá se zvyšujícím se věkem. Více jsou tato média také sledována důchodci a nezaměstnanými. Poslechovost rádií (regionální soukromá rádia, celostátní rádia a částečně také celostátní televize) naopak se zvyšujícím se věkem klesá. Více jsou preferována ve věkové kategorii 20 až 24 let a mezi zaměstnanci. Oblíbenost celostátních a regionálních médií (celostátní televizní stanice, celostátní tisk, Moravskoslezský deník, Český rozhlas Ostrava a částečně i celostátní rozhlasové stanice) rovněž stoupá s věkem.
- Obyvatelé Ostravy využívají Internet především k prohlížení www stránek a k jiným účelům jako je e-mail, bankovníctví, chat a podobně a nejméně k prohlížení stránek, které obsahují informace týkající se dění ve městě. Nejvíce je Internet využíván nejmladší věkovou skupinou, přičemž vůbec nejčastěji s ním pracují studenti, nejméně pak důchodci. Intenzita využívání Internetu ke všem uvedeným účelům narůstá s úrovní dosaženého vzdělání. Ke všem uvedeným účelům Internet více než jinde používají obyvatelé městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz a méně Slezská Ostrava.
- Nejčastější překážkou ve využívání Internetu je nezájem lidí (třetina) a dále to, že s ním dotyčný neumí pracovat a asi už by se to ani nenaučil (čtvrtina). Pro mladší obyvatele je nejobvyklejší překážkou k častějšímu užívání Internetu to, že k němu nemají přístup (všichni lidé ve věku 15 až 19 let, kteří s Internetem nepracují, to zdůvodňují právě touto variantou), lidé starší 60 let častěji uvádějí jako příčinu nevyužívání nezájem a také to, že s ním neumí pracovat a asi už by se to asi ani nenaučili. Bariéry v používání Internetu se liší také v závislosti na vzdělání. Pro lidi se základním vzděláním je častějším důvodem to, že s ním neumí pracovat a asi už by se to ani nenaučili, vysokoškolsky vzdělaným častěji brání technická nedostupnost. Všem studentům, kteří s Internetem nepracují vůbec nebo pouze občas, brání to, že k němu nemají přístup. Stejný problém mají také dvě

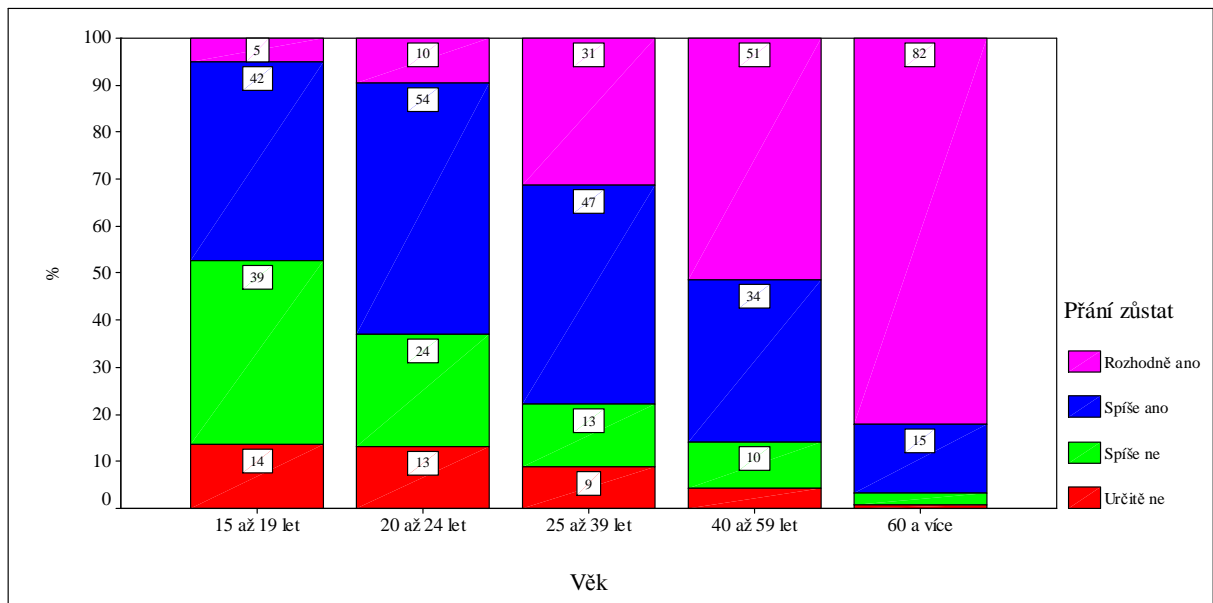
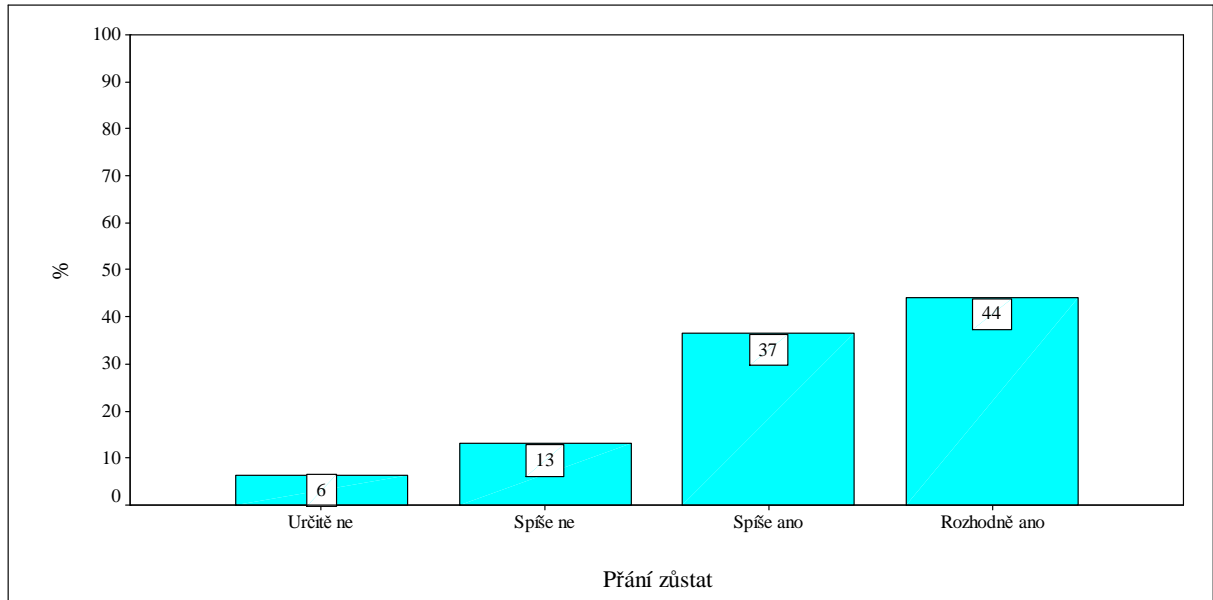
třetiny žen v domácnosti. Nejčastěji nemají o Internet zájem důchodci.

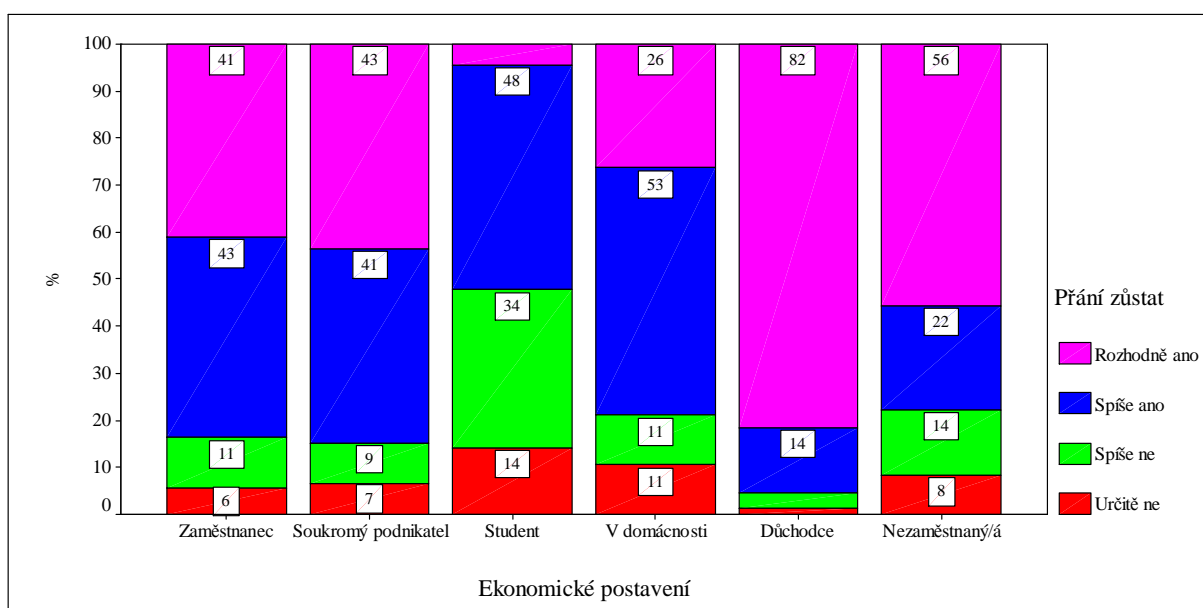
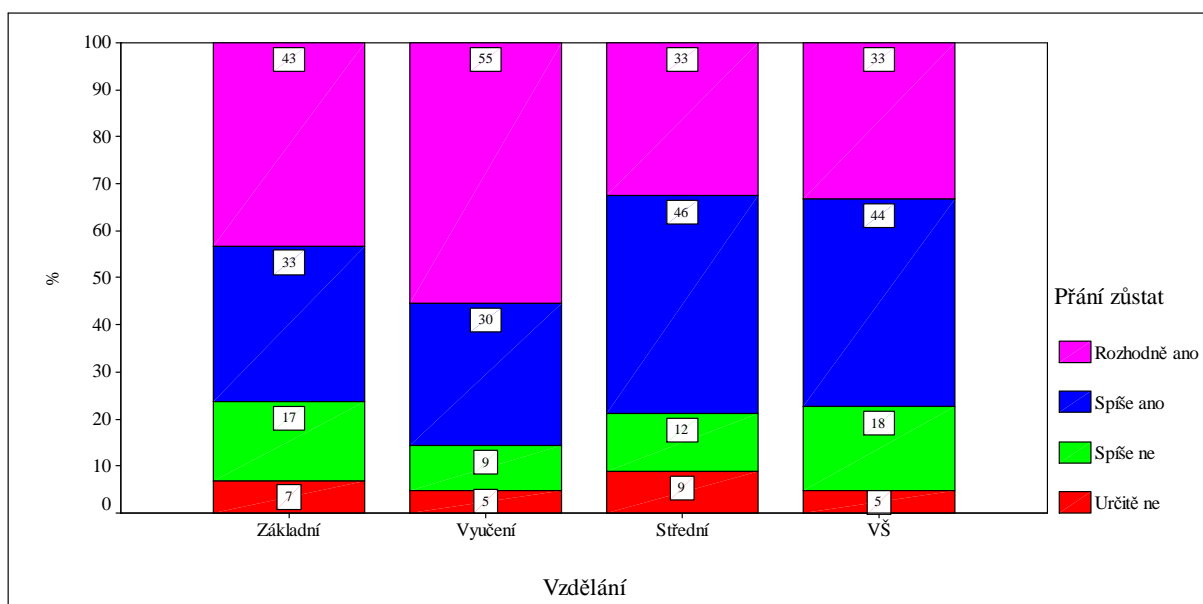
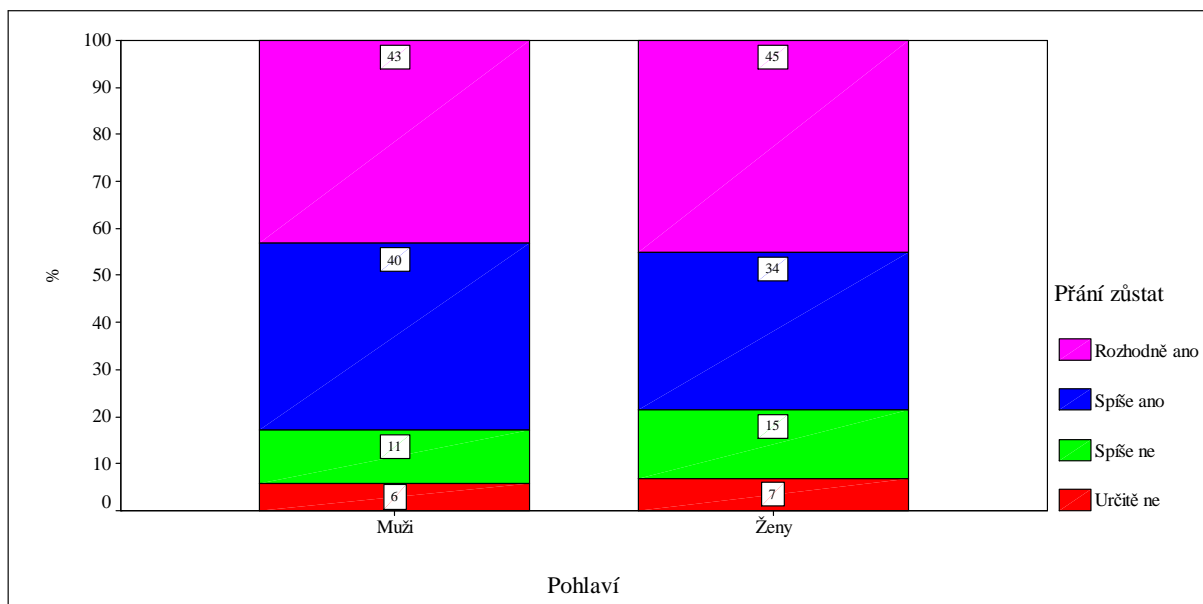
- Mezi preferované cesty, jak se dostat k informacím o kulturních, společenských a sportovních událostech, patří v Ostravě Inzertní měsíčník Program a dále noviny, rádio a televize. Nejméně oblíbeným informačním zdrojem jsou letáky. Preference Internetu jako informačního zdroje o akcích v Ostravě klesá se vzrůstajícím věkem a naopak stoupá se zvyšující se úrovní vzdělání. Oblíbenost novin, zpravodajů městských obvodů a Ostravské radnice jako zdrojů informací o kulturních, společenských a sportovních událostech stoupá s věkem a rovněž s dosaženým vzděláním.
- Nejvíce obyvatel (přes dvě pětiny) pociťuje vážnější problémy se zdravotním stavem svým nebo členů své rodiny. Dalšími problémovějšími oblastmi života jsou bydlení a životní úroveň (necelé dvě pětiny) a volný čas (třetina). Nejméně problémů naopak obyvatelé Ostravy pociťují v kulturním životě a v mezilidských vztazích. Oblasti, ve kterých lidé pociťují vážnější problémy, přirozeně souvisí s věkem dotázaného; starší netrápí v takové míře vzdělání, pracovní i rodinný život nebo volný čas, na druhé straně mají častěji potíže se svým zdravotním stavem nebo stavem svých blízkých. Vysokoškolsky vzdělaní pociťují méně osobních problémů ve všech uvedených oblastech s výjimkou kulturního života. Bydlení je problematické zejména pro lidi ve věku 25-59 let a také vyučené. Nezaměstnaní pociťují více osobních problémů ve většině oblastí života, zejména v oblasti práce a zaměstnání, bydlení a životní úrovně, ale také vzdělání. Ženy v domácnosti mají více problémů s nedostatkem volného času. V městských obvodech s největším počtem obyvatel mají více problémů se zdravotním stavem obyvatelé Poruby a s nedostatkem volného času zejména lidé žijící v Moravské Ostravě a Přívozu.
- Na nejvíce obyvatel Ostravy (dvě pětiny) se druzí lidé v jejich okolí s prosbou o pomoc při řešení nějakého problému obrací občas, na jednu pětinu potom docela často a na stejný počet zřídka. Uplatňování vlivu ve prospěch druhých závisí na věku pouze částečně; nejméně lidí se s prosbou obrací na lidi v důchodovém věku a více na nejmladší věkovou kategorii 15 až 19 let. Častěji než ostatní kategorie podle ekonomického postavení jsou s prosbou o pomoc oslovováni soukromí podnikatelé a živnostníci. Vyšší stupeň závislosti se projevuje u vzdělání, tj. lidé s vyšším vzděláním jsou častěji žádáni o pomoc při řešení problémů (o něco častěji než vysokoškoláci ovšem lidé s maturitou).
- Necelá polovina populace zná poměrně dost lidí, které mohou v případě nouze požádat o pomoc. Zároveň však více než třetina uvedla, že lidí, kteří jim mohou pomoci z problémů, znají jen málo. O něco více přátel ochotných pomoci mají studenti, méně pak nezaměstnaní.

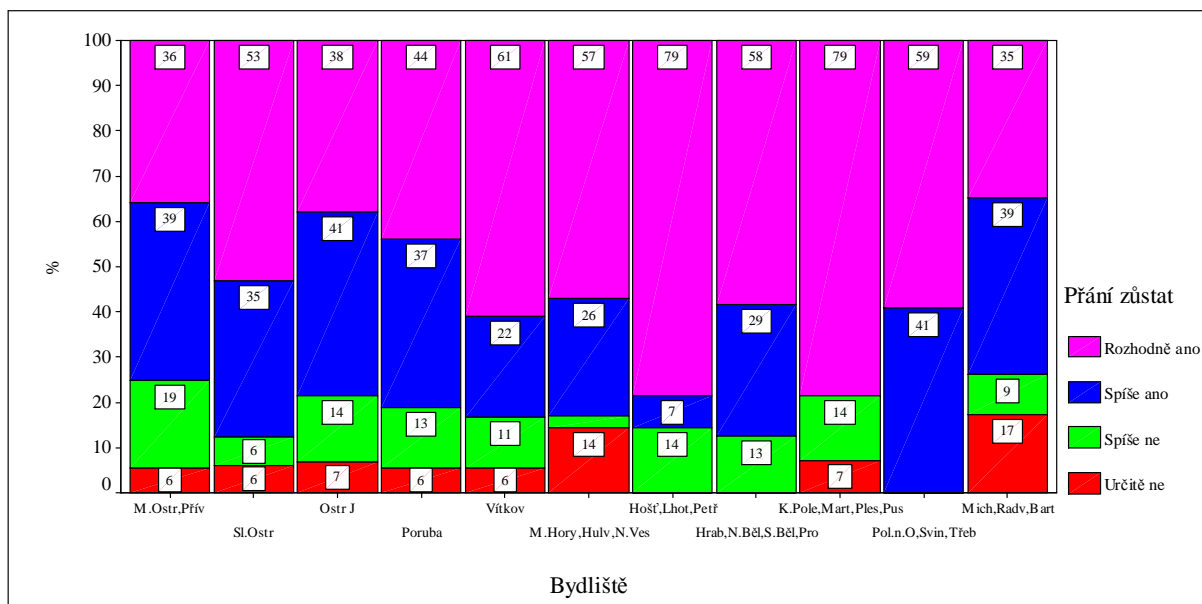
3. Výsledky analýzy

Sociální integrace

Otázka 2: Chcete v Ostravě zůstat natrvalo?

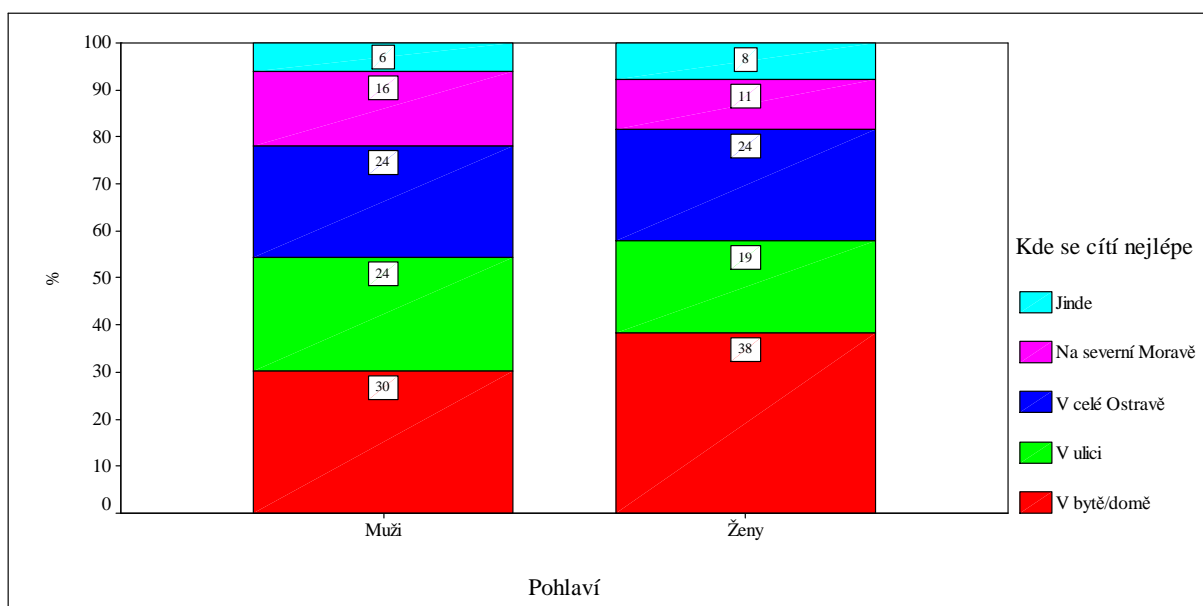
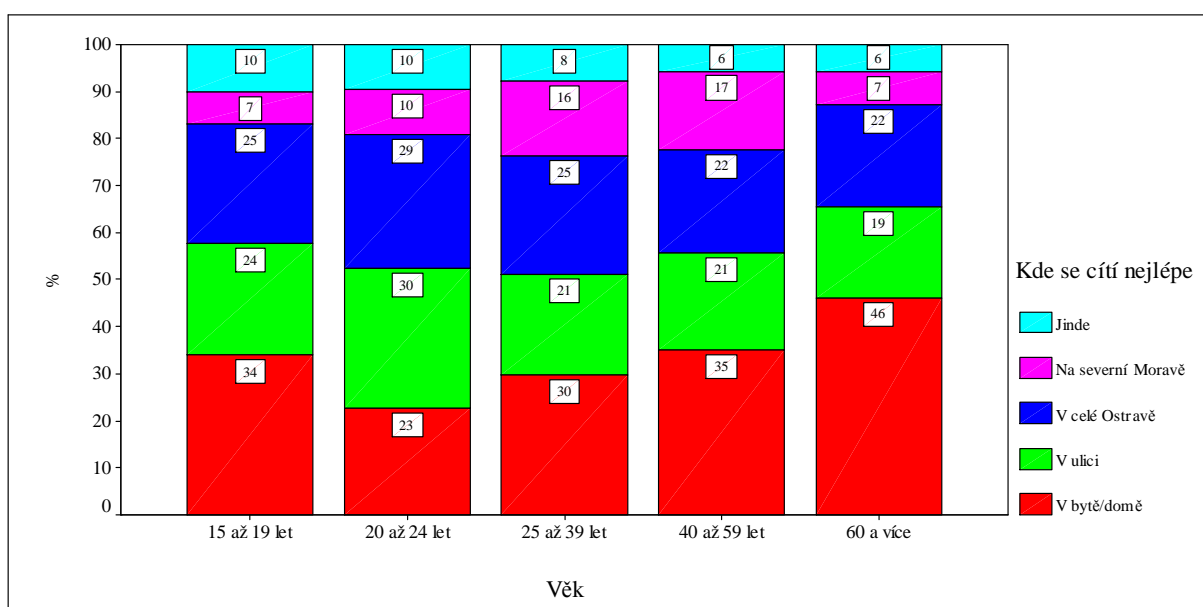
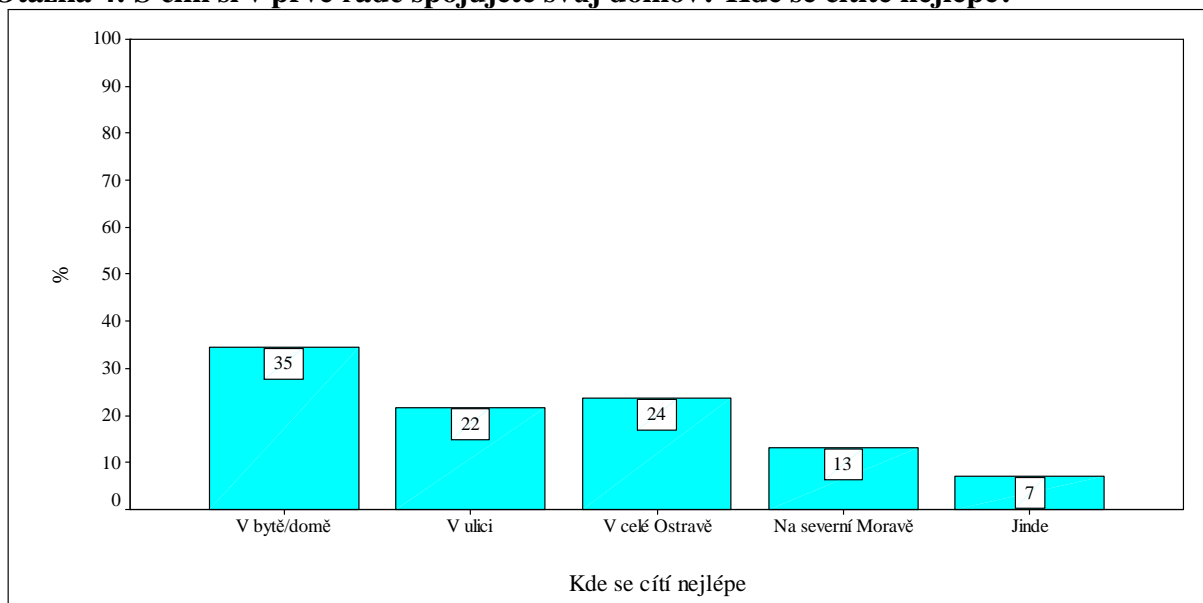

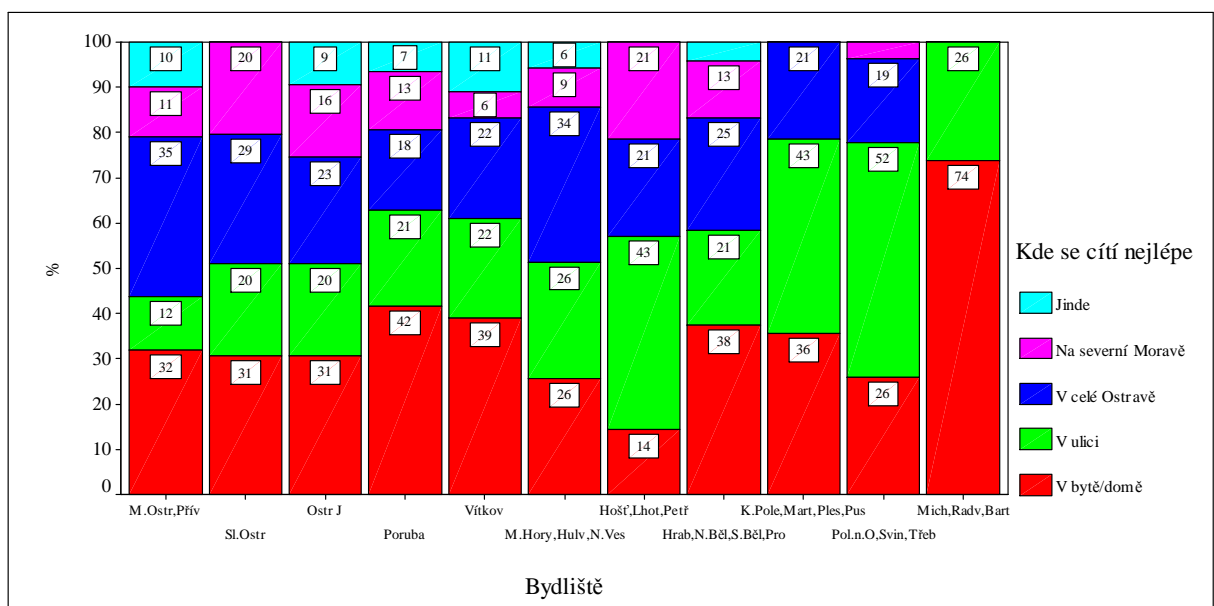
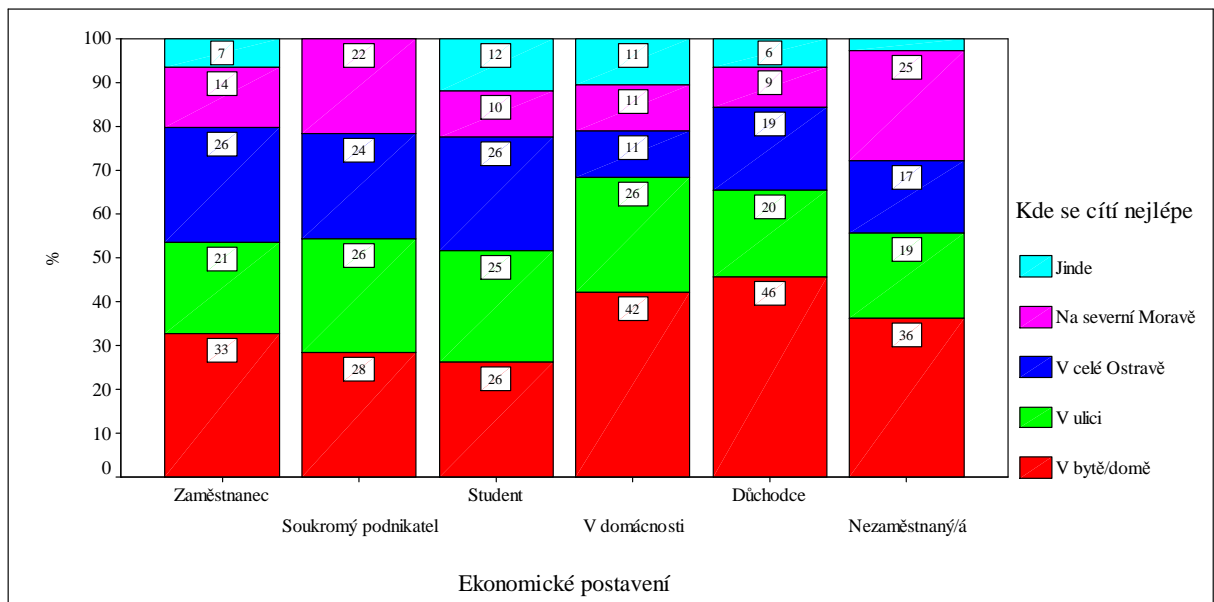
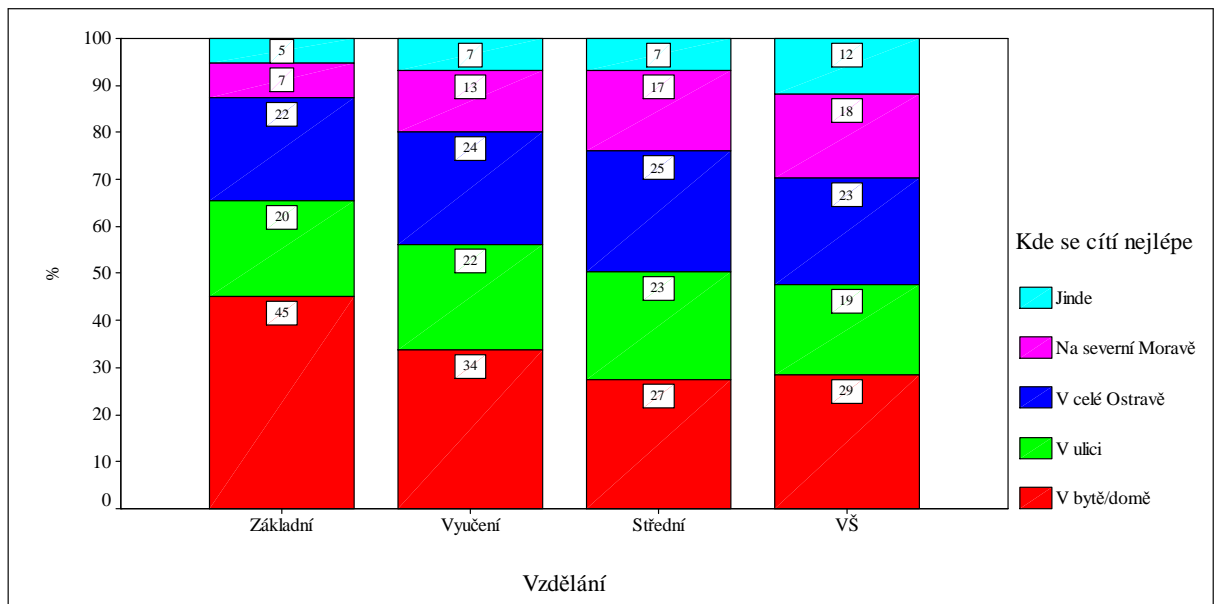

- Téměř polovina respondentů je pevně rozhodnuta zůstat v Ostravě natrvalo. Přání setrvat přímo závisí na věku dotazovaného, ale není závislé na výši dosaženého vzdělání.
- Nejpravděpodobněji se v budoucnu z Ostravy odstěhují studenti, nejvíce rozhodnutí zůstat jsou důchodci.
- Nejvíce jsou rozhodnuti v Ostravě zůstat natrvalo respondenti žijící v městských obvodech Krásné Pole, Martinov, Plesná, Pustkovec a Hošťálkovice, Lhotka, Petřkovice a nejméně naopak v obvodech Michálkovice, Radvanice a Bartovice.²
- Pokud bychom srovnávali nejlidnatější městské obvody, je možné konstatovat, že nejvíce jsou v Ostravě rozhodnutí zůstat respondenti žijící v městském obvodě Slezská Ostrava a méně naopak obyvatelé Moravské Ostravy a Přívozu.

² Nízký počet respondentů v některých městských obvodech může způsobovat větší výchylky v celkových výsledcích. Např. soubor respondentů žijících v městských obvodech Krásné Pole, Martinov, Plesná a Pustkovec, které byly pro tyto účely sloučeny do jedné skupiny, odpovídá pouze 1,8% výběrového souboru a je tvořen jen 14 respondenty. Naprostá většina respondentů (více než čtyři pětiny) žije v městských obvodech Ostrava – Jih, Poruba, Moravský Ostrava a Přívoz a Slezská Ostrava, proto je jim v analýze věnována zvláštní pozornost.

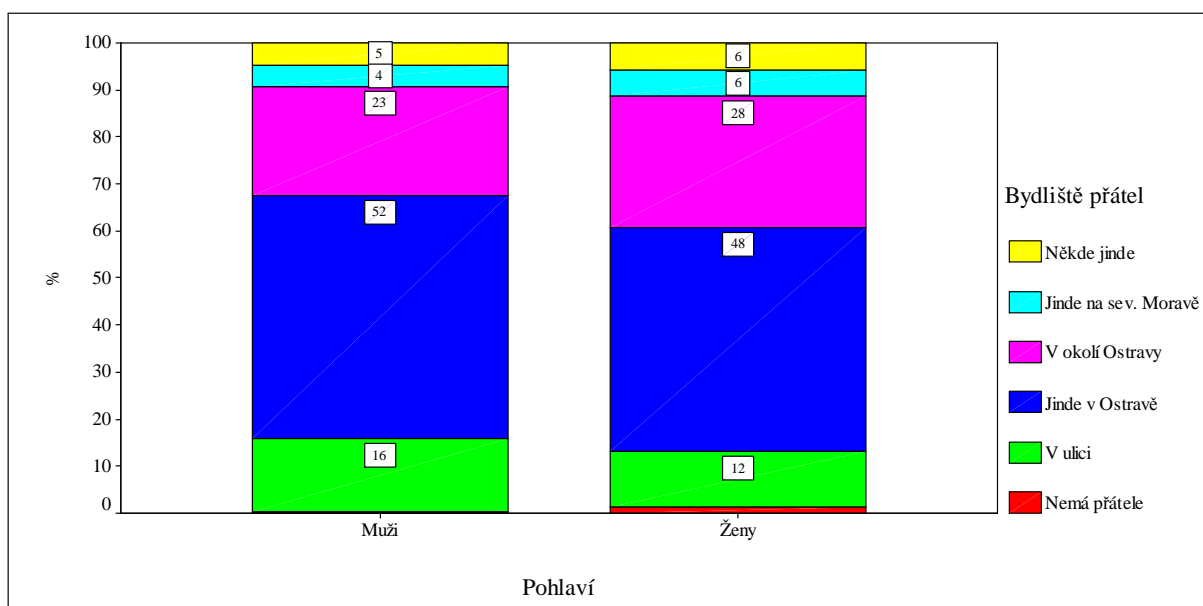
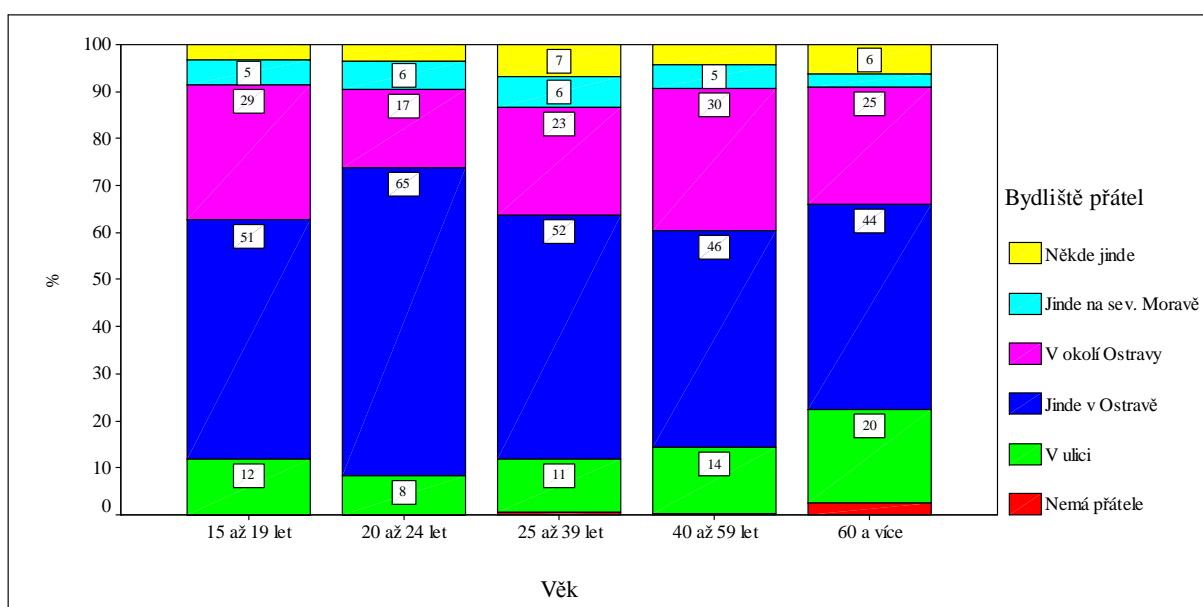
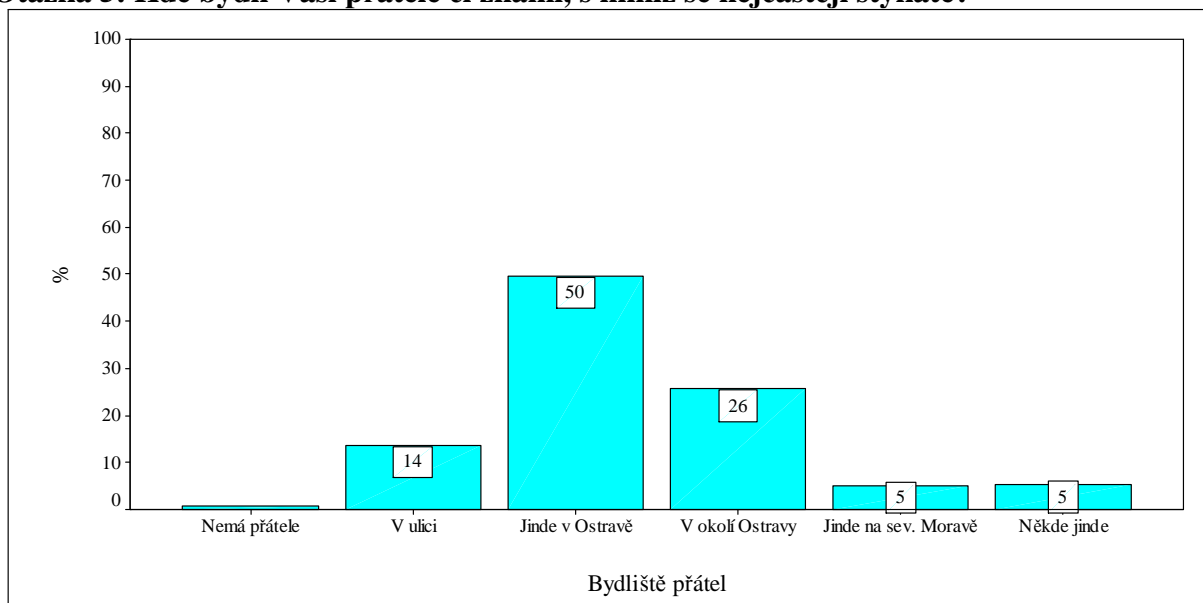
Otázka 4: S čím si v prvé řadě spojíte svůj domov? Kde se cítíte nejlépe?

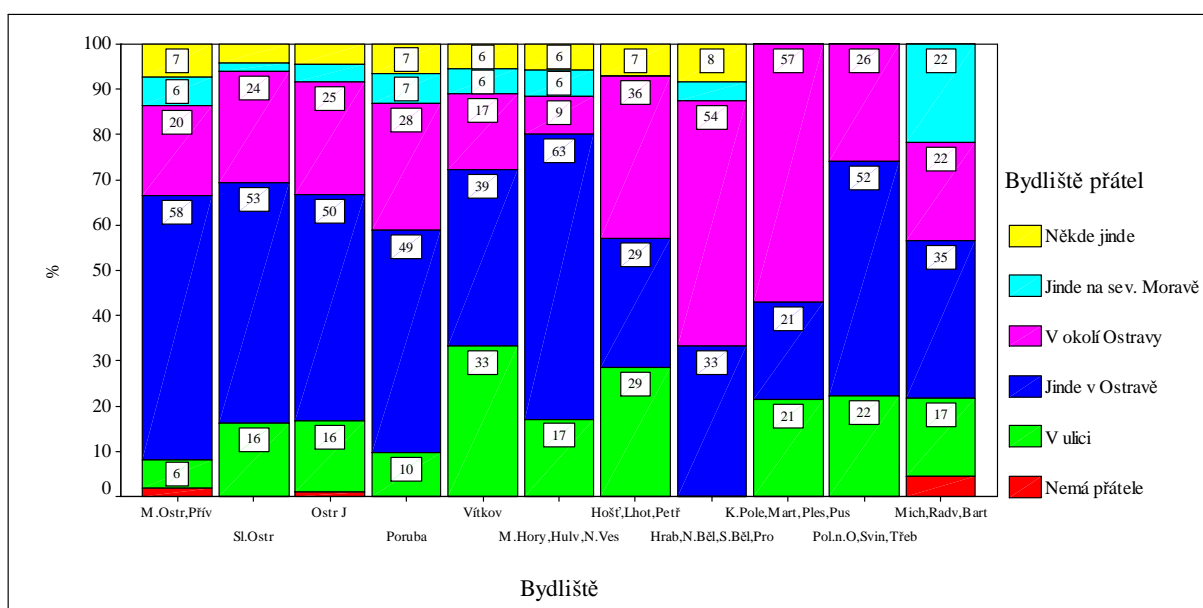
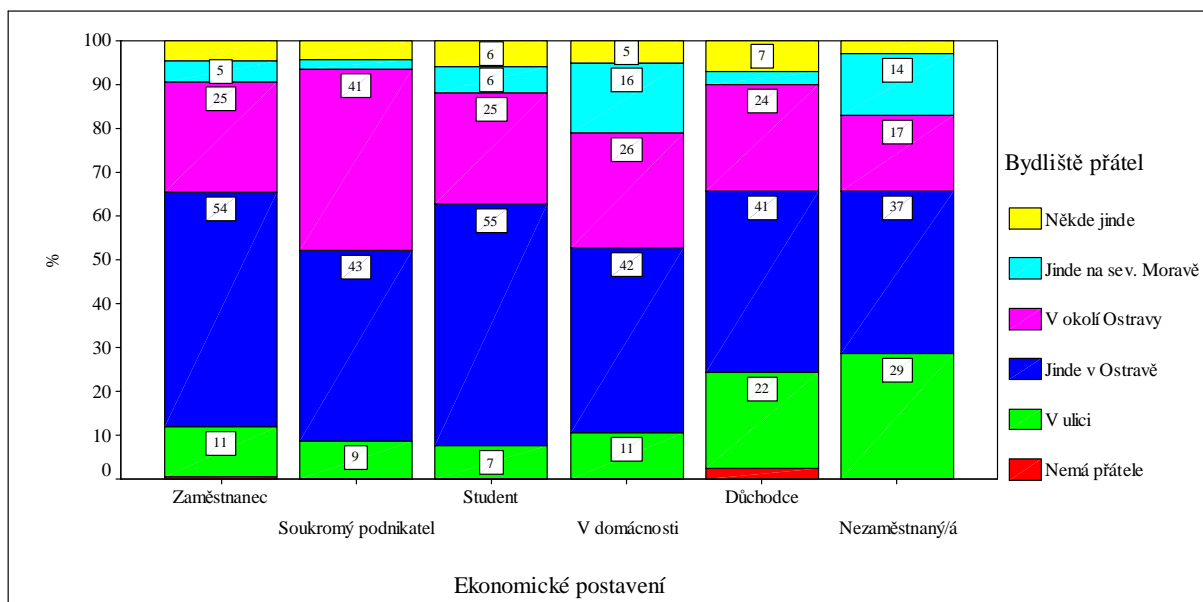
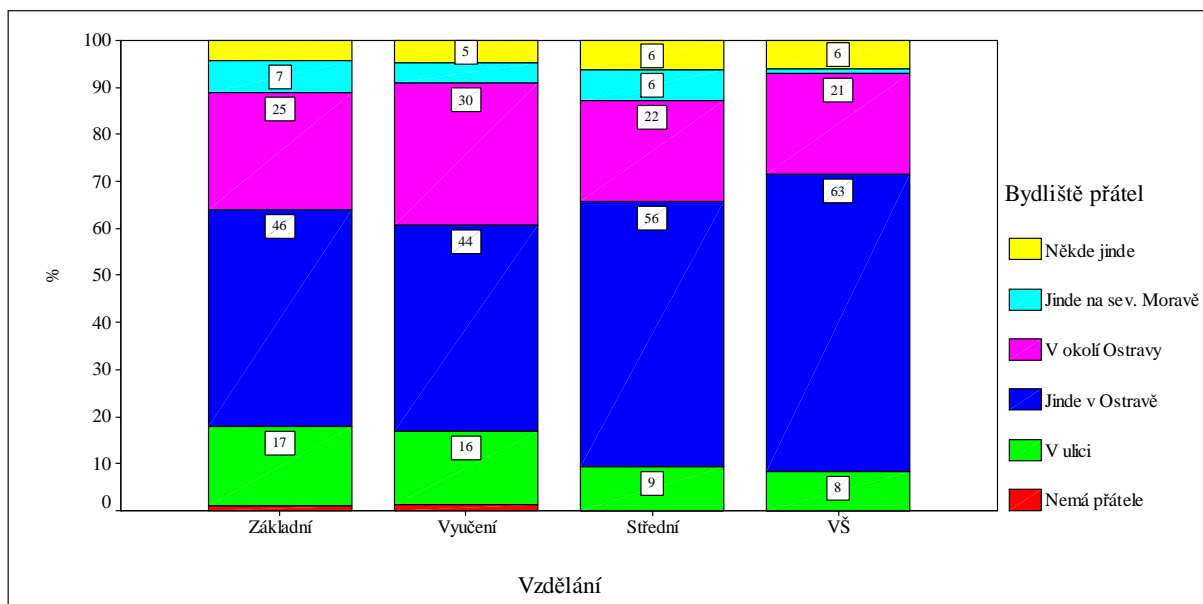

- Nejvíce dotázaných (třetina) si svůj domov spojuje se svým domem nebo bytem, kde žije, přičemž tuto možnost uvádějí o něco častěji ženy, respondenti starší 60 let a respondenti se základním vzděláním.
- Čtvrtina respondentů si spojuje svůj domov s celou Ostravou (nejvíce obyvatelé městských obvodů Mariánské Hory, Hulváky a Nová Ves) a přibližně stejný podíl respondentů se nejlépe cítí ve své ulici (více než v jiných městských obvodech v Polance nad Odrou, Svinově a Třebovicích).
- Necelá šestina respondentů se cítí doma na celé severní Moravě, nejvíce je jich mezi nezaměstnanými a soukromými podnikateli.
- Nejvíce si spojují svůj domov s celou Ostravou obyvatelé Moravské Ostravy a Přívozu, s bytem nebo domem, kde žijí, potom respondenti žijící v Porubě.

Otázka 5: Kde bydlí Vaši přátelé či známí, s nimiž se nejčastěji stýkáte?

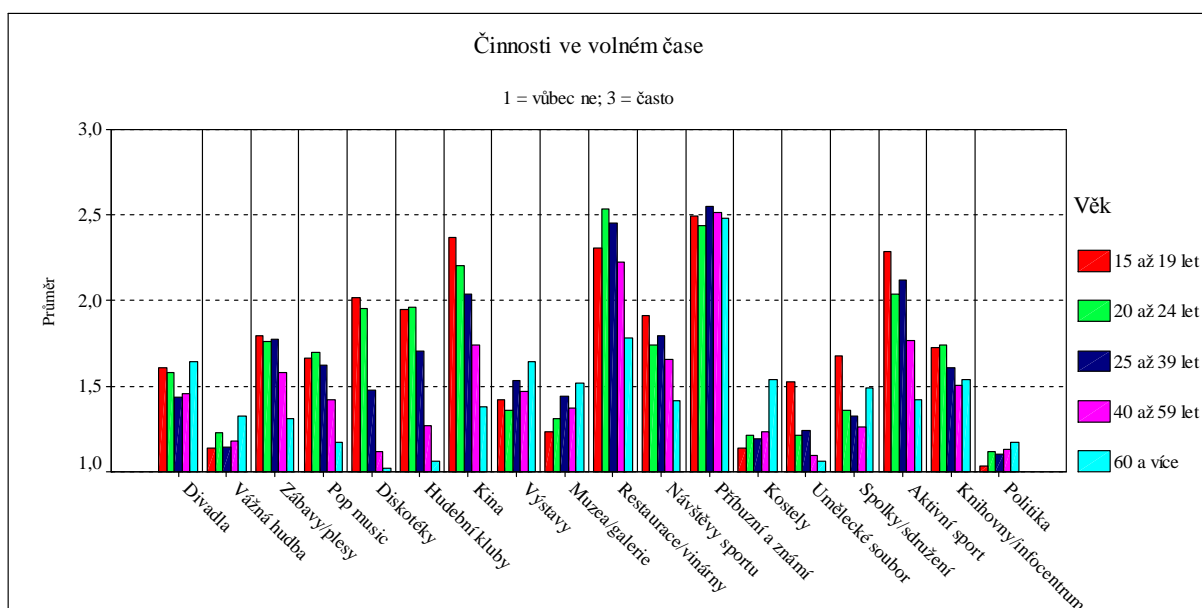
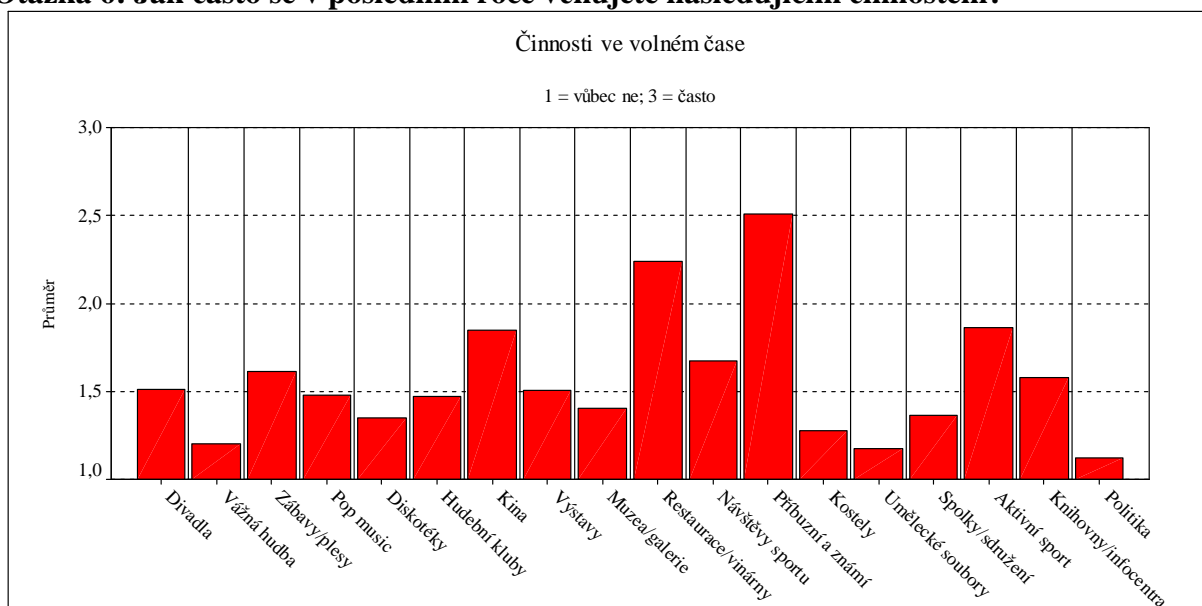

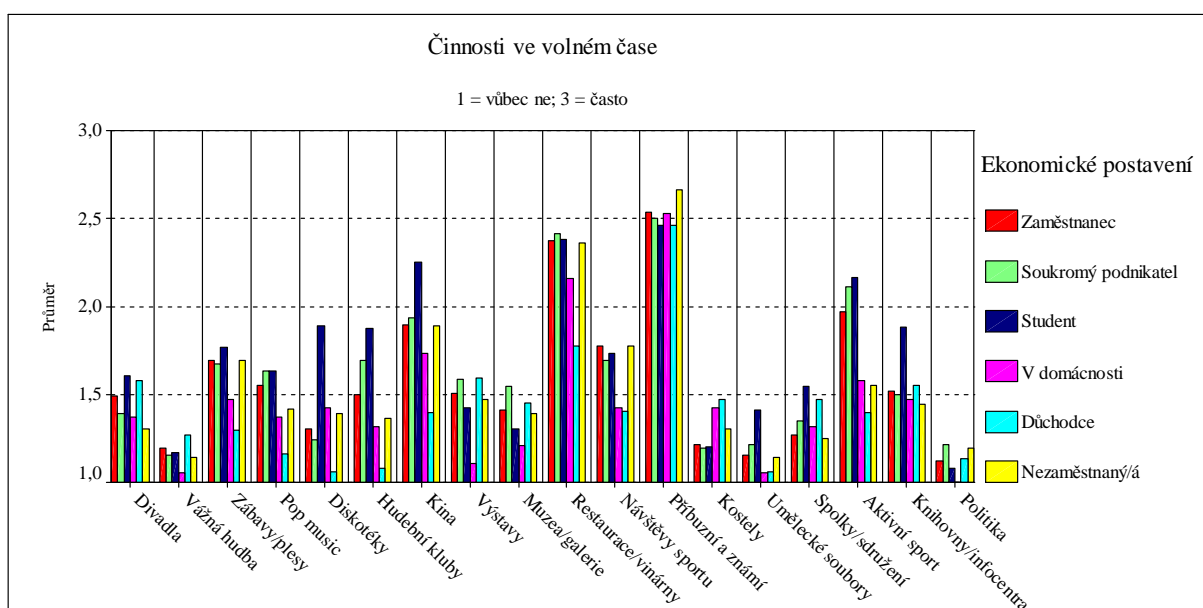
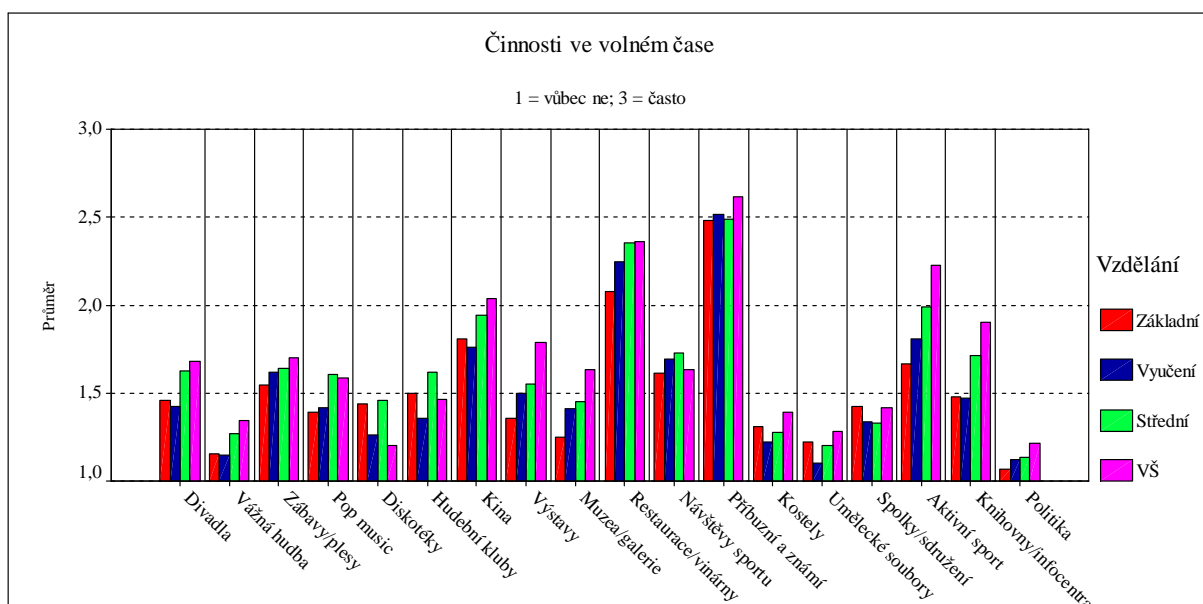
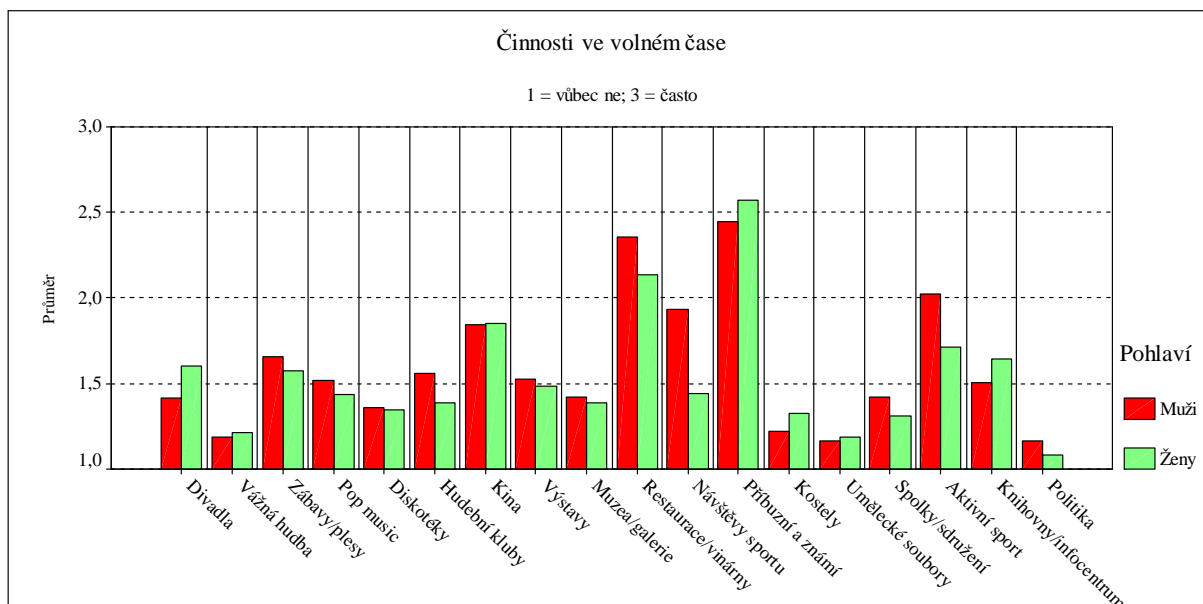

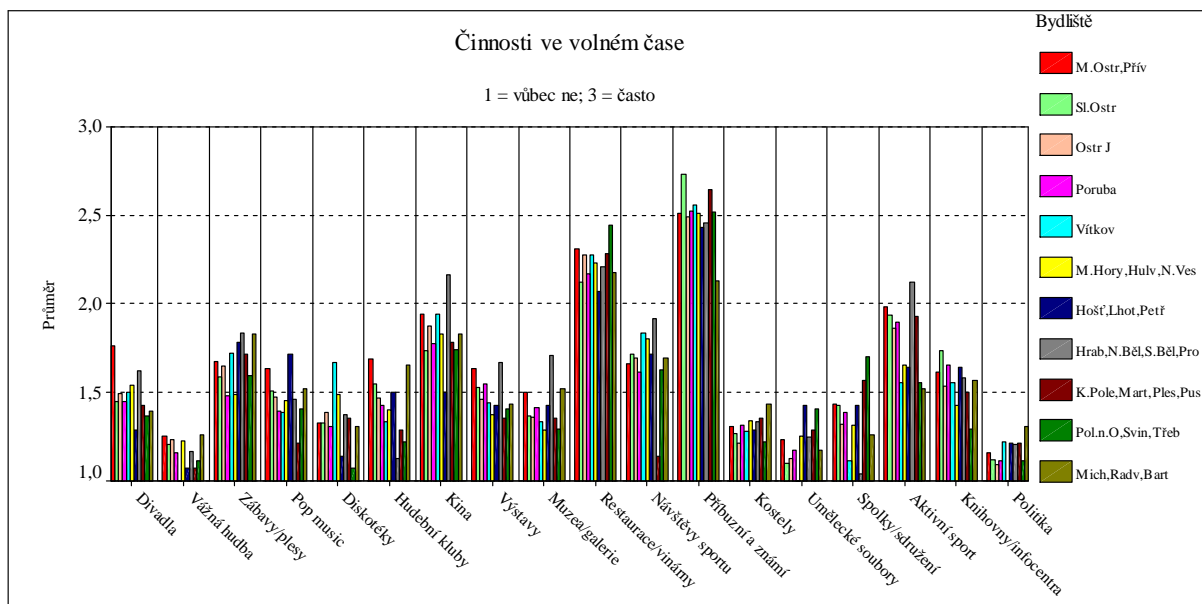
- Polovina respondentů uvedla, že většina jejich přátel či známých žije v celé Ostravě, čtvrtina potom v okolí Ostravy. Pouze zanedbatelná část dotázaných uvedla, že nemá žádné přátele.
- Přátelé a známí šestiny nezaměstnaných a žen v domácnosti bydlí jinde na severní Moravě, což je ve srovnání s ostatními skupinami dle ekonomického postavení výrazně více. Dvě pětiny přátel a známých soukromých podnikatelů žije v okolí Ostravy.
- O něco více respondentů se základním vzděláním a vyučených a také lidí starších 60 let má své přátele a známé přímo ve své ulici.
- Obyvatelé městských obvodů Krásné Pole, Martinov, Plesná, Pustkovec, Polanka n.Odrou, Svinov a Třebovice mají přátele a známé, kteří žijí pouze v rámci Ostravy.
- Přátelé respondentů žijících v Moravské Ostravě a Přívozu častěji žijí v celé Ostravě.

Trávení volného času

Otázka 6: Jak často se v posledním roce věnujete následujícím činnostem?

- Nejčastěji se respondenti ve svém volném čase věnují návštěvám příbuzných a známých. Na druhém místě byly uváděny návštěvy restaurací či vináren a dále návštěvy kin a aktivní sport. Nejméně vyhledávají respondenti účast na politickém dění, koncerty vážné hudby a činnost v uměleckých souborech.
- S rostoucím věkem klesá zájem o navštěvování zábav či plesů, diskoték, hudebních klubů, kin, restaurací či vináren, o aktivní i pasivní sport, činnost v uměleckých souborech a koncerty pop music. Stoupá naopak zájem o návštěvu muzeí, galerií a výstav a mírně také koncertů vážné hudby a kostelů.
- Muži se ve svém volném čase častěji než ženy věnují aktivnímu a pasivnímu sportu a návštěvám restaurací a vináren a také hudebních klubů; ženy naopak upřednostňují příbuzné a známé, návštěvy divadel a také infocentra a knihovny.
- Se zvyšující se úrovní vzdělání stoupá zájem o téměř všechny uvedené aktivity, s výjimkou návštěv diskoték, hudebních klubů, sportovních utkání a také kostelů a činnosti v uměleckých souborech, spolcích a sdruženích.
- Studenti se výrazně častěji než ostatní ekonomické kategorie věnují návštěvě diskoték, klubů, kin, koncertů pop music, knihoven a činnosti v uměleckých souborech.
- Návštěvy diskoték preferují více respondenti z Vítkovic a návštěvu kin a muzeí a galerií upřednostňují více než jinde obyvatelé městských obvodů Hrabová, Nová Bělá, Stará Bělá a Proskovice.
- Z městských obvodů, kde žije nejvíce respondentů, se odlišují obyvatelé Moravské Ostravy a Přívozu, kteří více než ostatní navštěvují divadla, hudební kluby a koncerty pop music.

Výsledky faktorové analýzy činností ve volném čase ³

	Pop kultura	Umění	Soubory / sdružení	Sport	Příbuzní a známí
Hudební kluby	,777				
Diskotéky	,670				
Pop music	,643				
Kina	,586				
Zábavy/plesy	,486				
Výstavy		,800			
Muzea/galerie		,773			
Vážná hudba		,626			
Divadla		,616			
Knihovny/infocentra		,544			
Spolky/sdružení			,800		
Umělecké soubory	,319		,750		
Kostely			,353		
Návštěvy sportu				,732	
Politika				,518	
Aktivní sport	,345			,511	
Restaurace/vinárny	,366			,412	
Příbuzní a známí					,867

³ Poznámka: Faktorová analýza umož

ERROR: syntaxerror
OFFENDING COMMAND: --nostringval--

STACK:

-mark-
/sfnts